

Notitie scenario's 'tot wanneer blijven scholen dicht'

Opzet:

- Hieronder worden vier scenario's geschetst ten aanzien van het moment tot wanneer de scholen in het funderend onderwijs gesloten blijven.
- Het gaat om sluiting tot 6 april, 11 mei*, 1 juni of tot en met de zomervakantie.
- Per scenario is aangegeven wat de voor- en nadelen zijn en hoe de keuze voor dit scenario gecommuniceerd zou kunnen worden.

**4 mei is de eerste maandag na de centraal vastgestelde meivakantie, 11 mei de eerste maandag na de tweede week meivakantie die als adviesdatum geldt (en die de meeste scholen overnemen). Er zijn echter ook scholen die de week voorafgaand aan de centraal vastgestelde meivakantie vrij zijn, en dus meivakantie hebben van 20 april tot en met 3 mei.*

Afwegingskader en uitgangspunten:

De keuze voor een scenario moet in ieder geval rekening houden met de volgende factoren:

- Het RIVM heeft gesteld dat kinderen minder besmettelijk zijn, mildere klachten hebben en nauwelijks een bijdrage leveren aan de verspreiding van het virus. Dit is geconcludeerd uit buitenlandse data. Om die reden is de keuze om de scholen te sluiten een gevolg geweest van de politieke en maatschappelijke druk.
- Het **onderzoek** van het RIVM zal vanwege de beperkte scope en het tijdpad zeer waarschijnlijk niet voor half april hard wetenschappelijk bewijs bieden op basis waarvan een besluit te nemen is.¹ Zolang deze wetenschappelijke onderbouwing er niet is, moet de keuze **in lijn zijn met de overige kabinetsmaatregelen** en zijn de bredere afweging over de volksgezondheid en het maatschappelijk sentiment doorslaggevend.
- De keuze is nu dus **afhankelijk van het verloop van de verspreiding van het virus en de mate van bezorgdheid en daarmee draagvlak in de samenleving**.
- De maatschappelijke impact van het gesloten houden van de scholen is dermate groot dat de scholen **zo vroeg als mogelijk en verantwoord is**, geopend moeten worden.
- **Kwetsbare jongeren** worden door deze situatie extra hard getroffen. Bovendien stijgt de druk op alle jongeren waardoor het aantal kwetsbare jongeren door de huidige omstandigheden zal toenemen. De impact op de **kansengelijkheid** is daarmee een uitgangspunt van belang.
- Het aantal betrokken mensen bij het funderend onderwijs (200.000 fte aan leraren en 2,4 miljoen leerlingen en hun ouders) is dermate groot dat de keuze voor een scenario **onderbouwd en helder** moet worden genomen.

Advies/voorkeursscenario:

Op basis van bovenstaand afwegingskader is sluiting tot in elk geval **11 mei** de preferente optie, met een afhankelijkheid van het verloop van de verspreiding van het virus (positief dan wel negatief), het maatschappelijk sentiment over heropening en eventueel van het onderzoek van het RIVM (hieronder meer hierover).

De keuze voor dit voorkeursscenario is in lijn met het voorkeursscenario van het ministerie van SZW voor de kinderopvang.

Overige scenario's

- **Sluiting tot 6 april lijkt af te vallen.** Het RIVM-onderzoek dat is ingesteld om vast te stellen of die heropening verantwoord is (als kinderen minder besmettelijk zijn), zal op 6 april nog (lang) niet zijn afgerond.
- **Alternatief** zou kunnen zijn na 6 april gedeeltelijk/gefaseerd al open te gaan voor een uitgebreide groep kwetsbare groepen leerlingen. Nadeel daaraan is dat het ingewikkeld is om deze groep duidelijk te identificeren.
- Grofweg lijkt het maatschappelijk niet uit te leggen om de scholen te openen zolang alle vergunning- en meldplichtige samenkomsten verboden zijn, horeca gesloten is, de 1,5 meter-regel geldt en er geen onderzoek van het RIVM is dat laat zien dat kinderen minder besmettelijk zijn.
- Sluiting tot 6 april kan alleen overwogen worden als de regering een versoepelend besluit neemt ten aanzien van de maatregelen die 23 maart zijn aangekondigd (samenkomsten

¹ Uit openbare berichtgeving blijkt dat 100 gezinnen worden onderzocht en dat onder andere op de volgende vragen aan de orde zijn: hoe verloopt de ziekte en hoelang duurt het herstel? Hoeveel gezinsleden raken besmet en hoeveel worden daadwerkelijk ziek? Wat is het tijdsverloop van de klachten tussen verschillende mensen in hetzelfde gezin? Hoe is de opbouw van de afweer van degenen die besmet worden?

zonder vergunning- en meldplicht, casino's en speelhallen, op de uiterlijke verzorging gerichte contactberoepen, winkels en markten als 1,5 m afstand niet kan, vakantieparken, campings, parken, natuurgebieden en stranden als 1,5 m afstand niet kan, groepsvorming in de publieke ruimte). Ook de eerder genomen maatregel om de horeca te sluiten, lijkt dan te worden heroverwogen.

- Vooral ten aanzien van samenkomsten zonder vergunning- en meldplicht en de sluiting van de horeca moet er samenhang tussen de maatregelen zijn.
- Ook is het de vraag of er, door ziekte en het al bestaande lerarentekort, voldoende personeel is om het onderwijs op 6 april al te hervatten.
- **Sluiting tot 1 juni of tot en met de zomervakantie vallen af zolang onderzoek er nog niet is.** De eerste signalen over het verloop van de verspreiding van het virus zijn positief, niets legitimeert een steviger aanpak van scholen dan van andere sectoren, en de maatschappelijke impact van het gesloten houden van de scholen is erg groot.
- NB1: Ook als de scholen na 6 april nog gesloten blijven, blijven de huidige uitzonderingen gelden, bijvoorbeeld voor opvang van kinderen van ouders in cruciale beroepsgroepen en de groep kwetsbare kinderen.
- NB2: Uitzondering blijft ook de afname van schoolexamens voor eindexamenkandidaten. Die blijft de komende periode mogelijk, zolang daarbij de richtlijnen van het RIVM in acht worden genomen.

Mogelijke uitkomsten RIVM-onderzoek:

1. Stel het RIVM-onderzoek bevestigt de eerdere aanname (op basis van ervaringen in o.a. China) dat de kans op verspreiding van het coronavirus via scholen/kinderen klein is. En/of het verloop van de verspreiding van het virus is dermate positief dat ook in andere sectoren de maatregelen worden opgeheven. Bij deze uitkomsten kunnen de scholen op 11 mei worden heropend. Hierbij moet nog wel uitgewerkt worden wat de toepassing van de 1,5 meter afstand (indien dan nog van toepassing) betekent voor het halen en brengen van leerlingen en het personeel. Zie 3 voor ideeën hiervoor.
2. Of het RIVM-onderzoek ontkracht de eerdere aanname (op basis van ervaringen in o.a. China) dat de kans op verspreiding van het coronavirus via scholen/kinderen klein is. In deze situatie zal de sluiting van de scholen moeten worden gehandhaafd totdat de effecten van de landelijke aanpak van de epidemie heropening rechtvaardigt (waarbij scholen en horeca waarschijnlijk gelijk open zullen gaan). Dan kan het voorkeursscenario dus niet, maar moeten we terugvallen op één van de latere scenario's (tenzij de effecten van de landelijke aanpak van de epidemie heropening op 11 mei rechtvaardigen). Ook wordt dan de vraag of de ruimte die nu geboden is om, met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM, wel schoolexamens te blijven afnemen nog gerechtvaardigd is.
3. Dan wel het onderzoek schept geen duidelijkheid, maar er zijn wel aanwijzingen, ervaringen en waarnemingen in het buitenland dat (besmette) kinderen in mindere mate bijdragen aan de verspreiding van het virus dan volwassenen. In deze situatie – scenario 3 – is er rechtvaardiging om de scholen anders te behandelen dan samenkomsten en de horeca indien daarvoor de maatregelen nog gelden op 11 mei.
 - We kunnen scholen richtlijnen geven op welke wijze en met welke fasering ze weer open gaan. Dit moet worden uitgedacht, het idee is om het RIVM hier advies over te laten geven. Er zijn twee belangrijke aandachtspunten bij deze richtlijnen: het 'halen en brengen' (de drukte op het schoolplein) en de afstand tussen de kinderen in de klas. Ter voorkoming van de verspreiding van corona kunnen zo specifieke maatregelen voor de heropende scholen geformuleerd worden, in samenhang met landelijk geldende maatregelen zoals de 1,5 meter afstand. Hierbij moet specifiek worden ingegaan op de afname van de schoolexamens.
 - Te denken valt aan een fase waarin kinderen om de dag naar school gaan (meer ruimte in de klas en op het schoolplein) of met verschillende begin- en eindtijden (meer ruimte op het schoolplein). Ook kunnen we denken aan het afwisselen van afstandsonderwijs met fysieke lessen (bijv. instructielessen).
 - Ervan uitgaande dat de huidige situatie – opvang en afstandsonderwijs – suboptimaal is, is elke (mate van) terugkeer naar fysiek onderwijs als 'winst' te beschouwen. Daarbij kunnen we ook denken aan het geven van fysiek onderwijs aan kwetsbare leerlingen aan wie het afstandsonderwijs minder goed besteed is.
 - Naast onderscheid maken in organisatie van het onderwijs kunnen we ook differentiëren in geografie. In gebieden met weinig besmettingen zullen besturen minder bedacht hoeven te zijn op besmettingsrisico's dan bijv. in Brabant. RIVM moet dan specifiek in kaart brengen waar besmettingsgevaar groter lijkt te zijn.

Uitwerking scenario's:

Scenario	6 april	11 mei	1 juni	4-18 juli (t/m zomervakantie dicht, eventueel nog een terugkomweek om jaar toch af te ronden)
Voordelen	<ul style="list-style-type: none"> - onderwijskundig (Indruk is dat cognitieve basis redelijk gaat op afstand, brede vorming blijft achter) - kansengelijkheid (hoe langer deze situatie duurt, hoe meer de verschillen afhankelijk van thuissituatie toenemen) - economisch (productiviteit thuiswerkende ouders verdubbelt) - sociaal (kinderen missen elkaar, missen hun leraar en vice versa, ook gunstig voor kinderen waar sociale veiligheid thuis onder druk staat) - kinderen in onveilige thuissituaties of met een grote behoefte aan ondersteuning kunnen weer naar school 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfde voordelen als bij 6 april, maar dan minder sterk - onrust in de sector is te ondervangen als eventueel nog een week gewacht wordt op onderzoek, dat rond die tijd verwacht wordt - lijkt het beste te passen bij de (rommelige) communicatie tot nu toe 	<ul style="list-style-type: none"> - sluit mogelijk beter aan bij andere maatregelen - vanaf dit punt in tijd een veilige optie - ruim een maand om schooljaar af te sluiten - rust in de sector (duidelijk besluit) 	<ul style="list-style-type: none"> - zekerheid qua gezondheidsrisico's - duidelijkheid - rust (schooljaar 'vervalt')
Nadelen	<ul style="list-style-type: none"> - gezondheidsrisico (onderzoek is er nog niet) - onrust in sector (was primaire aanleiding voor sluiting 16 maart) - praktisch (nog moeilijk vanwege ziek personeel) - samenhang andere maatregelen (halen en brengen van kinderen is een grote groepsactiviteit, roept vragen op over proportionaliteit t.o.v. andere maatregelen) 	<ul style="list-style-type: none"> - gezondheidsrisico (onderzoek is er nog niet, lijkt wel rond die tijd te komen, eventueel te ondervangen door nog een week te wachten) - praktisch (is afhankelijk van verloop ziektecurve) - samenhang met andere maatregelen is afhankelijk van of deze nog worden aangescherpt of afgeschaald 	<ul style="list-style-type: none"> - heel grote economische, sociale, onderwijskundige en kansengelijkheidsimpact (zie voordelen 6 april): kinderen hebben 2,5 maand geen contact met elkaar en met de leraar, alle thuiswerkende ouders werken 2,5 maand op halve kracht, onderwijs is voornamelijk cognitief gericht en kinderen uit kansarme gezinnen raken steeds verder achterop - onveilige thuissituaties duren langer voort - gezinnen raken na 2,5 maand murw 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfde als hiernaast, maar nog een maand erbij - geen tijd om nog dit jaar herstelwerkzaamheden te doen - met zomervakantie erbij gaat het om 5,5 maand zonder fysiek onderwijs

Opmerkingen	<p>- verhaal op 15 maart geeft ruimte voor afwegingen breder dan onderzoek RIVM</p> <p>- verhaal MBVOM op 24 maart geeft die ruimte niet</p> <p>- optie kan zijn om deels te openen (halve klas om en om, achterstandsleerlingen eerst)</p>	<p>- draagvlak voor huidige maatregel neemt mogelijk af, omdat ouders wel moeten werken en ze kinderen alsnog informeel van elkaar opvangen</p>	<p>- moet heel duidelijk gekoppeld worden aan verwachtingen RIVM over curve (zowel voor kinderen als voor personeel)</p> <p>- draagvlak voor huidige maatregel neemt mogelijk af, omdat ouders wel moeten werken en ze kinderen alsnog informeel van elkaar opvangen</p>	<p>- moet heel duidelijk gekoppeld worden aan verwachtingen RIVM over curve (zowel voor kinderen als voor personeel)</p>
Verhaal bij keuze	<p>Veiligheid staat voorop, maar we hebben vanaf begin gezegd dat kinderen minder risico vormen (verhaal RIVM). Ogen niet sluiten voor de immense impact die scholen hebben op het economische en sociale leven. Kinderen missen hun leraar en elkaar, ouders lopen thuis over van de stress en de achterstanden lopen ondanks de inspanningen op. Een beperkte toename van het aantal besmettingen is te accepteren gezien deze impact.</p>	<p>Veiligheid staat voorop, daarom hebben we vanaf begin gezegd dat we onderzoek afwachten. Dat onderzoek moet bevestigen wat we op basis van andere data al denken, namelijk dat risico's beperkt zijn. Ogen niet sluiten voor de immense impact die scholen hebben op het economische en sociale leven. Kinderen missen hun leraar en elkaar, ouders lopen thuis over van de stress en de achterstanden lopen ondanks de inspanningen op. Een beperkte toename van het aantal besmettingen is te accepteren gezien deze impact.</p>	<p>Veiligheid staat voorop, daarom sluiten we aan bij de overige landelijke maatregelen. We beseffen de enorme impact die dit heeft op leraren, ouders en leerlingen, maar willen geen risico nemen. Veel waardering voor de gepleegde inzet. We gaan er alles aan doen om daarna met elkaar de opgelopen achterstanden goed te maken.</p>	<p>Veiligheid en duidelijkheid staan voorop. Daarom willen we scholen de kans bieden om in zekerheid toe te werken naar de afsluiting van het schooljaar. Veel waardering voor de gepleegde inzet. We gaan er alles aan doen om daarna met elkaar de opgelopen achterstanden goed te maken.</p>